EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 4.6.2025
COM(2025) 616 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

millega kiidetakse heaks Leedu riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

millega kiidetakse heaks Leedu riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 121,

võttes arvesse määrust (EL) 2024/1263, eriti selle artiklit 17,

võttes arvesse komisjoni soovitust

ning arvestades järgmist:

ÜLDISED KAALUTLUSED

(1) 30. aprillil 2024 jõustus ELi reformitud majandusjuhtimise raamistik. ELi reformitud majandusjuhtimise raamistiku põhielemendid on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta,[1] muudetud määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kohta[2] ja muudetud nõukogu direktiiv 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku kohta[3]. Raamistiku eesmärk on tagada reformide ja investeeringute abil valitsemissektori võla jätkusuutlikkus ning kestlik ja kaasav majanduskasv. Sellega edendatakse riikide isevastutust ja keskendutakse keskpikale perspektiivile ning tagatakse nõuete tõhus ja sidus täitmine.

(2) Uue majandusjuhtimise raamistiku keskne element on riiklikud keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavad, mille liikmesriigid esitavad nõukogule ja komisjonile. Kaval peab olema kaks eesmärki: i) tagada, et kohandamisperioodi lõpuks on valitsemissektori võlg usutavalt langustrendis või püsib mõistlikul tasemel ning et valitsemissektori eelarvepuudujääk tuuakse keskpikas perspektiivis allapoole kontrollväärtust 3 % SKPst ja hoitakse allpool seda taset, ning ii) tagada, et viiakse ellu reformid ja investeeringud, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse ELi ühiseid prioriteete. Selleks tuleb igas kavas esitada keskpika perioodi kohustus seoses netokulude kavaga,[4] millega

---

1 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

2 Nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1264, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (ELT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

3 Nõukogu 29. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1265, millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

4 Netokulu, nagu on määratletud määruse (EL) 2024/1263 artiklis 2, nimelt valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud i) intressikulud, ii) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, iii) liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, iv) riikide kulud

sisuliselt kehtestatakse eelarvepiirang kava kehtivusajaks, mis on (sõltuvalt liikmesriigi tavapärasest seadusandlikust tsüklist) neli või viis aastat. Lisaks tuleb kavas selgitada, kuidas liikmesriik tagab, et viiakse ellu reformid ja investeeringud, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames, eelkõige riigipõhistes soovitustes (sealhulgas asjakohasel juhul makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusega seotud soovitustes) kindlaks tehtud peamisi probleeme, ja kuidas liikmesriik järgib liidu ühiseid prioriteete. Eelarve kohandamise perioodi pikkus on neli aastat, mida võib pikendada kuni kolme aasta võrra, kui liikmesriik kohustub ellu viima asjakohased reformid ja investeeringud, mis vastavad määruses (EL) 2024/1263 sätestatud kriteeriumidele.

(3) Pärast kava esitamist hindab komisjon, kas kava vastab määruse (EL) 2024/1263 nõuetele.

(4) Komisjoni soovituse alusel võtab nõukogu seejärel vastu soovituse, milles sätestatakse asjaomase liikmesriigi netokulude kava ja asjakohasel juhul kiidetakse heaks eelarve kohandamise perioodi pikendamise aluseks olevad reformi- ja investeerimiskohustused.

MÄRKUSED LEEDU RIIKLIKU KESKPIKA PERIOODI EELARVE- JA STRUKTUURIKAVA KOHTA

(5) Leedu esitas 30. aprillil 2025 nõukogule ja komisjonile oma riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Kava esitati pärast määruse (EL) 2024/1263 artiklis 36 sätestatud tähtaja pikendamist, milles lepiti komisjoniga kokku, võttes arvesse Leedu esitatud põhjendusi. Tähtaja pikendamises lepiti kokku seetõttu, et 13. ja 27. oktoobril 2024 toimusid riigis parlamendivalimised, mille järel peeti mitu kuud koalitsiooniläbirääkimisi ja konsultatsioone uue valitsuse programmi ja selle rakenduskava üle[5].

Kava esitamisele eelnenud protsess

(6) Enne kava esitamist palus Leedu tehnilist teavet,[6] mille komisjon esitas 31. jaanuaril 2025 ja avaldas 30. aprillil 2025[7]. Tehniline teave näitab 2028. aasta struktuurse esmase eelarvepositsiooni taset, mis tagab, et valitsemissektori eelarvepuudujääk

---

liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks, v) töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning vi) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

5 Valitsuse programmi rakenduskava on tegevuskava, milles on sätestatud selged meetmed ja tähtajad valitsuse programmi eesmärkide elluviimiseks.

6 Liikmesriikidele ning majandus- ja rahanduskomiteele edastatud eelnevad suunised sisaldavad tehnilist teavet i) ilma kohandamisperioodi pikendamiseta ja koos sellega (hõlmavad vastavalt 4 ja 7 aastat) ning ii) koos eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmega ja ilma selleta. See hõlmab ka peamisi algtingimusi ja aluseks olevaid eeldusi, mida kasutatakse komisjoni keskpika perioodi valitsemissektori võla prognoosimise raamistikus. Tehniline teave arvutati komisjoni *2023. aasta võla jätkusuutlikkuse analüüsis* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en) kirjeldatud metoodika kohaselt. See põhineb Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosil ja keskpika perioodi pikendamisel kuni 2033. aastani, kusjuures pikaajaline SKP kasv ja vananemisega seotud kulud on kooskõlas komisjoni ja nõukogu *2024. aasta ühisaruandega rahvastiku vananemise kohta* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

7 https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#Lithuania

püsib keskpikas perspektiivis alla 3 % SKPst ja valitsemissektori võlg jääb keskpikas perspektiivis alla 60 % SKPst ka juhul, kui pärast nelja-aastast kohandamisperioodi ei võeta täiendavaid eelarvemeetmeid. Keskpikk periood on määratletud kui kümneaastane periood pärast kohandamisperioodi lõppu. Tehniline teave koostati ja edastati liikmesriigile kahe stsenaariumi alusel: stsenaarium, mis sisaldab eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeedet[8] vastavalt määruse (EL) 2024/126 artikli 9 lõikele 3, ja stsenaarium, mille puhul seda kaitsemeedet ei ole.

Leedut käsitlevas tehnilises teabes on märgitud, et kehtivate eelarve-eeskirjade järgimiseks nelja-aastase kohandamisperioodi jooksul peaks struktuurne esmane eelarvepositsioon olema komisjoni eelduste põhjal kohandamisperioodi lõpus (2028) vähemalt 0,3 % SKPst (stsenaarium ilma eelarvepuudujäägi turvavaruta), nagu on näidatud järgmises tabelis. Võttes arvesse eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeedet, peaks struktuurne esmane eelarvepositsioon olema kohandamisperioodi (2028) lõpus vähemalt 0,3 % SKPst. Leedult, kellel on õigus saada tehnilist teavet, eelarvepuudujäägi turvavaru järgimist siiski ei nõuta.

Tabel 1. Komisjoni poolt Leedule esitatud tehniline teave

Kohandamisperioodi viimane aasta	2028
Struktuurse esmase eelarvepositsiooni miinimumväärtus (% SKPst), stsenaarium ilma eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmeta	0,3
Üksnes teavitamiseks: struktuurse esmase eelarvepositsiooni miinimumväärtus (% SKPst), stsenaarium koos eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmega	0,3

Allikas: Komisjoni arvutused.

(7) Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 12 pidasid Leedu ja komisjon 2025. aasta aprillis tehnilist dialoogi. Dialoogi keskseks teemaks olid Leedu kavandatud netokulude kava ja selle aluseks olevad eeldused (eelkõige SKP deflaator, potentsiaalne SKP kasvumäär, võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vaheline erinevus, lõppeva tähtajaga pikaajaliste võlakirjade osakaal igal aastal ja pikaajalised intressimäärad), 2024. aasta eelarve täitmise andmete mõju, võrreldes tehnilise teabe aluseks olnud andmetega (22. aprillil 2025 avaldas Eurostat valitsemissektori eelarvepuudujäägi ja võla statistika), samuti selliste reformide ja investeeringute kavandatud elluviimine, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete õiglase rohe- ja digipöörde, sotsiaalse vastupanuvõime ning majandusliku vastupanuvõime, energiajulgeoleku ja kaitsevõime ülesehitamise vallas.

(8) Oma kavas esitatud teabe kohaselt pidas Leedu 2024. aasta septembrist 2025. aasta veebruarini kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 11 lõikega 3 ja artikli 36

[8] Määruse (EL) 2024/1263 artiklis 8 kehtestatud eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmes on sätestatud, et struktuurse esmase eelarvepositsiooni aastane paranemine on 0,4 protsendipunkti SKPst (või kohandamisperioodi pikendamise korral 0,25 protsendipunkti SKPst), kuni struktuurne eelarvepuudujääk on väiksem kui 1,5 % SKPst.

lõike 1 punktiga c konsultatsioone kodanikuühiskonna, sotsiaalpartnerite, piirkondlike ametiasutuste ja muude asjaomaste sidusrühmadega.

(9) Sõltumatu eelarveasutuse ülesandeid täitev riigikontroll esitas arvamuse mitmeaastase netokulude kava aluseks oleva makromajandusliku prognoosi kohta. Oma arvamuses kiitis sõltumatu eelarveasutuse ülesandeid täitev riigikontroll makromajandusliku prognoosi heaks ja järeldas, et see põhineb usaldusväärsetel eeldustel ja on kooskõlas tema enda koostatud prognoosidega.

(10) Kava esitati riigi parlamendi Euroopa asjade komisjonile ja seejärel kiitis Leedu valitsus selle 30. aprillil 2025 heaks.

Muud seotud protsessid

(11) 25. oktoobril 2024 esitas Leedu oma 2025. aasta eelarvekava. 26. novembril 2024 võttis komisjon eelarvekava kohta vastu arvamuse[9].

(12) 2. mail 2025 taotles Leedu kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 26 lõikega 1 ja pärast komisjoni 19. märtsi 2025. aasta teatist (C(2025)2000 final) riikide vabastusklausli aktiveerimist, et võtta arvesse suuremaid kaitsekulutusi. [8. juulil 2025] võttis nõukogu komisjoni soovitusel vastu soovituse riikide vabastusklausli aktiveerimiseks Leedu puhul[10].

(13) 21. oktoobril 2024 esitas nõukogu 2024. aasta Euroopa poolaasta raames Leedule riigipõhised soovitused[11]. [8. juulil 2025] esitas nõukogu 2025. aasta Euroopa poolaasta raames Leedule riigipõhised soovitused[12].

KAVA KOKKUVÕTE JA KOMISJONI HINNANG KAVALE

(14) Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 16 hindas komisjon kava järgmiselt.

Taust: makromajanduslik ja eelarveolukord ning väljavaated

(15) Kuigi investeeringud vähenesid, kasvas Leedu majandustegevus 2024. aastal 2,8 %, sest eratarbimine suurenes jõudsalt ja teenuste eksport õitses. Euroopa Komisjoni 2025. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks majandus ka 2025. aastal kasvama 2,8 %, mis on tingitud tarbimise veelgi kiiremast kasvust ja investeeringute mõõdukast taastumisest. 2026. aastal peaks SKP kasv jõudma 3,1 %ni, sest investeeringud kasvavad kiiremini. Prognoosiperioodil (2025–2026) peaks Leedu potentsiaalne SKP kasv 2025. aastal veidi suurenema, tõustes 2,8 %-le (2024. aastal 2,7 %) ja 2026. aastal vähenema 2,2 %-le; see tuleneb rahvastiku loomulikust vähenemisest ja sellest, et väheneb ka Ukraina sõja eest Leetu põgenevate inimeste hulk. Töötuse määr oli 2024. aastal 7,1 % ning komisjoni prognoosi kohaselt on see 2025. aastal

---

9 Komisjoni arvamus Leedu eelarvekava kohta, 26.11.2024, C(2024) 9058 final.

10 Nõukogu soovitus, millega võimaldatakse Leedul kalduda kõrvale nõukogu soovituses [xxx] (riikide vabastusklausli aktiveerimine) sätestatud netokulude kavast ja ületada selle määrasid, ELT C XXX, X.X.2024, lk XX.

11 Nõukogu 21. oktoobri 2024. aasta soovitus, mis käsitleb Leedu majandus-, eelarve-, tööhõive- ja struktuuripoliitikat (ELT C 6822, 29.11.2024).

12 Nõukogu [8. juuli 2025. aasta] soovitus, mis käsitleb Leedu majandus-, eelarve-, tööhõive- ja struktuuripoliitikat.

6,8 % ja 2026. aastal 6,6 %. Inflatsioon (SKP deflaator) peaks prognooside kohaselt tõusma 3,4 %-lt 2024. aastal 3,6 %-le 2025. aastal ja seejärel langema 2,4 %-le 2026. aastal.

(16) Mis puudutab eelarvesuundumusi, siis Leedu valitsemissektori eelarve puudujääk oli 2024. aastal 1,3 % SKPst. Euroopa Komisjoni 2025. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks see jõudma 2,3 %-ni SKPst 2025. aastal, ning eeldusel, et poliitikat ei muudeta, jääma 2,3 % tasemele 2026. aastal. Valitsemissektori võlg oli 2024. aasta lõpus 38,2 % SKPst. Euroopa Komisjoni 2025. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse tõusma 2025. aasta lõpus 41,2 %-le ja 2026. aasta lõpus 43,9 %-le. Komisjoni eelarveprognoosis ei võeta keskpika perioodi kavades esitatud poliitilisi kohustusi arvesse enne, kui nende aluseks on usaldusväärselt teatavaks tehtud ja piisavalt täpsustatud konkreetsed poliitikameetmed.

Kavas esitatud netokulude kava ja makromajanduslikud eeldused

(17) Leedu keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava hõlmab ajavahemikku 2025–2029 ja sellega on ette nähtud eelarve kohandamine nelja aasta jooksul.

(18) Kava sisaldab kogu määruse (EL) 2024/1263 artiklis 13 nõutud teavet.

(19) Kavas on võetud kohustus järgida tabelis 2 esitatud netokulude kava, mis vastab netokulude keskmisele kasvule 5,0 % aastatel 2025–2029 ja 5,2 % kohandamisperioodil 2025–2028.

(20) Tehniline teave (mille puhul on eeldatud lineaarset kohandamist) on kooskõlas netokulude keskmise kasvuga 4,2 % aastatel 2025–2029 ja 4,3 % aastatel 2025–2028. Kavas ette nähtud netokulude kava kohaselt peaks kohandamisperioodi lõpuks (2028) saavutatama struktuurne esmane eelarvepositsioon 0,3 % SKPst. See on võrdne struktuurse esmase eelarvepositsiooni miinimumtasemega 0,3 % SKPst 2028. aastal, mille komisjon esitas tehnilises teabes 31. jaanuaril 2025.

(21) Kavas eeldatakse, et potentsiaalse SKP kasv väheneb 2029. aastal 1,8 %-le (2024. aastal 2,8 %). Lisaks eeldatakse kavas, et SKP deflaatori kasvumäär tõuseb 2025. aastal 3,4 %-le (2,8 %-lt 2024. aastal) ning seejärel langeb 2028. ja 2029. aastaks 2,5 %-le.

Tabel 2. Netokulude kava ja peamised eeldused Leedu kavas

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Keskmine kava kehtivusajal 2025–2029	Keskmine kohandamisperioodil 2025–2028
Netokulude kasv	ei kohald	6,1	5,2	4,8	4,5	4,3	5,0	5,2

(aastane, %)	ata							
Netokulude kasv (kumulatiivne, alates baasaastast 2024, %)	ei kohaldata	6,1	11,6	17,0	22,3	27,5	ei kohaldata	ei kohaldata
Potentsiaalne SKP kasv (%)	2,8	2,5	2,3	2,1	2,0	1,8	2,4	2,3
Inflatsioon (SKP deflaatori kasv) (%)	2,8	3,4	2,8	2,6	2,5	2,5	2,8	2,8

Allikas: Leedu keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava ning komisjoni arvutused.

Kava netokulukohustuste mõju valitsemissektori võlale

(22) Kui kavas ette nähtud netokulude kava ja selle aluseks olevad eeldused realiseeruvad, suureneb valitsemissektori võlg kava kohaselt järk-järgult 38,5 %-lt SKPst 2024. aastal 43,7 %-le SKPst kohandamisperioodi lõpuks (2028), nagu on näidatud järgmises tabelis. Pärast kohandamisperioodi peaks valitsemissektori võlg kuni 2031. aastani veidi vähenema ja seejärel keskpikas perspektiivis uuesti suurenema, jõudes 2038. aastal 48,4 %ni.

Tabel 3. Valitsemissektori võla ja eelarvepositsiooni areng Leedu kavas

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2038
Valitsemissektori võlg (% SKPst)	38,5	41,0	42,5	43,5	43,7	43,2	48,4
Valitsemissektori eelarvepositsioon (% SKPst)	–1,3	–1,3	–1,3	–1,3	–1,2	–1,4	–3,0

Allikas: Leedu keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava.

Seega jääks valitsemissektori võlg kava kohaselt keskpikas perspektiivis allapoole aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 60 % SKPst. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 16 lõikes 2 sätestatud võlanõudega.

Kava netokulukohustuste mõju valitsemissektori eelarvepositsioonile

(23) Kava netokulude kava ja eelduste kohaselt väheneks valitsemissektori eelarvepuudujääk 1,3 %-lt SKPst 1,2 %-le SKPst kohandamisperioodi lõpuks (2028). Seega ei ületaks valitsemissektori eelarvepositsioon kava kohaselt kohandamisperioodi lõpus (2028) puudujäägi kontrollväärtust 3 % SKPst.

(24) Lisaks ei ületaks valitsemissektori eelarvepuudujääk kümne aasta jooksul pärast kohandamisperioodi (st kuni 2038. aastani) 3 % SKPst. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 16 lõikes 2 sätestatud puudujääginõudega.

Kava makromajanduslikud eeldused

(25) Kava põhineb eeldustel, mis erinevad komisjoni poolt 31. jaanuaril 2025 Leedule edastatud eeldustest. Nimelt kajastavad makromajanduslikes ja eelarveprognoosides arvesse võetud andmed ja muu teave 28. veebruari 2025. aasta seisu. Kavas ei võeta arvesse viimaseid 2024. aasta eelarve täitmise andmeid, mis Eurostat avaldas 2025. aasta aprillis. Erinevused kohanduse arvutamiseks kasutatud 2024. aasta andmete ja Eurostati avaldatud andmete vahel on siiski väikesed ega mõjuta oluliselt kohandamisvajadust. Lisaks sellele, et kavas kasutatud andmed ja muu teave on hilisema seisuga, lähtutakse teistsugustest eeldustest veel nelja muutuja puhul, milleks on potentsiaalne SKP, SKP deflaator, kaudsed ja turuintressimäärad, 2025. aasta tulude elastsus, võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vaheline erinevus, ühekordsed meetmed, võlastruktuur ja tagasimaksetähtajad. Neid eelduste erinevusi tuleb hoolikalt hinnata, eriti seetõttu, et kavas esitatud keskmine netokulude kasv on suurem, kui viidatakse tehnilises teabes. Allpool on loetletud eelduste erinevused, millel on kõige suurem mõju netokulude keskmisele kasvule, ja eraldi hinnatud iga erinevust.

– 2024. aasta makromajanduslike muutujate puhul lähtutakse kavas hilisematest prognoosidest ja statistikast. See erinevus on nõuetekohaselt põhjendatud, kuna võimaldab võtta arvesse uuemat teavet. Näiteks osutus valitsemissektori puudujääk komisjoni tehnilises teabes prognoositust väiksemaks, mis parandab eelarve lähteseisundit. Selle tulemusena on keskmine netokulude kasv kava kehtivusajal suurem, kui see oleks komisjoni eelduste alusel.

– Kavas eeldatakse sujuvat potentsiaalset majanduskasvu, mistõttu kasvavad keskmised netokulud kava kehtivusajal komisjoni eeldatust rohkem. Võimalus kasutada alternatiivseid potentsiaalse majanduskasvu eeldusi on nähtud ette määruse (EL) 2024/1263 artikli 36 lõike 1 punktiga f, tingimusel et kumulatiivne kasv prognoosiperioodil (st kuni 2038) on üldjoontes kooskõlas komisjoni eeldustega, mis vastab kava puhul tõele. Seega leitakse, et see eeldus on nõuetekohaselt põhjendatud.

– SKP deflaatori puhul kasutatakse kavas turuootuste põhjal ajakohastatud lähenemisväärtust. 2025. aasta puhul on kavas eeldatud SKP deflaator komisjoni eeldatust veidi väiksem ja 2026. aasta puhul veidi suurem. Need näitajad suurendavad kava kehtivusajal keskmist netokulude kasvu. Erinevused tulenevad osaliselt hilisemast teabest, eelkõige tarbijahinnaindeksi inflatsiooni suundumustest 2025. aasta esimestel kuudel, iseäranis energia- ja

toiduainehindade puhul. Samas eeldatakse kavas, et lähenemisväärtus saavutatakse kiiremini, kui seda näeks ette lineaarne lähenemisreegel, ning see tasakaalustab osaliselt muude SKP deflaatoriga seotud eelduste erinevusest tulenevat mõju maksimaalsele netokulude kasvule. Kuigi 2026. aastat käsitlevas eelduses ei võeta arvesse alates 2025. aasta aprillist kaubaturgudel ilmnenud deflatsioonisuundumusi, peetakse eeldatud SKP deflaatori erinevust nõuetekohaselt põhjendatuks, arvestades selle järsumat langust 2027.–2028. aastal.

– Netokulude kasvumäär, mida kavas kohustutakse 2025. aasta järgima, tähendab, et Leedu eeldab sel aastal suuremat tulude ühikelastsust. Selle tulemusena on keskmine netokulude kasv kava kehtivusajal suurem, kui see oleks komisjoni eelduste alusel. See eeldus ei ole kooskõlas võla jätkusuutlikkuse analüüsi ühise raamistikuga.

– Kavas kasutatud eeldused kaudsete ja turuintressimäärade ning võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vahelise erinevuse kohta on ettevaatlikumad kui komisjoni tehniline teave. Need näitajad vähendavad kava kehtivusajal keskmist netokulude kasvu. Erinevus on nõuetekohaselt põhjendatud, sest see on tingitud konservatiivsest eelarvepoliitikast.

Ülejäänud erinevused eeldustes ei avalda märkimisväärset mõju keskmisele netokulude kasvule võrreldes komisjoni eeldustega. Mõju, mis tuleneb ettevaatlikumast eeldusest intressimäärade ning võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vahelise erinevuse kohta, tasakaalustab kokkuvõttes mõju, mida avaldab 2025. aasta tulude elastsuse eelduse erinevus. Kavas ja tehnilises teabes esitatud netokulude kava erinevus tuleneb seega eeldustest, mida komisjon peab nõuetekohaselt põhjendatuks. Üldiselt toovad kõik eelduste erinevused kokku kaasa selle, et kavas on netokulude keskmine kasv suurem kui tehnilise teabe kohaselt arvutatud netokulude keskmine kasv. Selle hinnangu põhjal vastab kava määruse (EL) 2024/1263 artikli 13 punktis b sätestatud nõudele. Komisjon võtab eespool esitatud hinnangut kava eeldustele arvesse tulevastel netokulude kava järgimise hindamistel.

Kava eelarvestrateegia

(26) Kava orienteeriva eelarvestrateegia kohaselt täidetakse netokuludega seotud kohustused nii kulude piiramise kui ka kaalutlusõigusel põhineva tulude suurendamise teel. Eelarvestrateegia hõlmab maksupoliitika muutmist, et muuta üksikisiku tulumaks progressiivsemaks, soodustada äriühingute tulumaksu normide läbivaatamise kaudu investeerimist, laiendada maksubaasi ning vähendada arukama halduse ja rahvusvahelise koostöö abil maksudest kõrvalehoidmist. Lisaks rõhutatakse, et tulevikus kavatsetakse avaliku sektori kulude kokkuhoidmiseks koostada nullpõhised eelarved, kärpida mitteprioriteetseid kulusid ja vaadata igal aastal läbi avaliku sektori kulud, et parandada tõhusust ja paigutada vahendid ümber prioriteetsematesse valdkondadesse nagu riigikaitse. Võetavate poliitikameetmete üksikasjad tuleb kinnitada või kohandada ja kvantifitseerida aastaeelarves. Mõned meetmed täpsustati 2025. aasta eelarves, mille riigi parlament võttis vastu 19. detsembril 2024, samas kui teised meetmed kinnitatakse eeldatavasti tulevastes eelarvetes. Tulude poolel kuuluvad 2025. aastaks kavandatud meetmete hulka aktsiisimaksu tõstmine, peamiselt saastavate kütuste puhul, ja äriühingute tulumaksumäära kergitamine; neil mõlemal on eelarvele positiivne mõju. Üksikisiku

tulumaksuvabastuse (maksuvaba tulu) kohandamine vähendab tulusid. Kulude poolel on kavas suurendada kulusid avaliku sektori palkadele, riigikaitsele ja pensionidele. Samas seonduvad kavas esitatud orienteeriva eelarvestrateegia elluviimisega riskid, kuna muud erimeetmed tuleb alles välja töötada, maksudest kõrvalehoidmise meetmetest saadavate lisatulude mahtu on üldiselt raske prognoosida ja eelarves on vaja luua rohkem manööverdamisruumi, et suurendada tervishoiu, sotsiaalkaitse ja muude avalike teenuste rahastamist, nagu nõukogu on soovitanud.

Kavas esitatud reformi- ja investeerimiskavatsused, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete

(27) Kavas kirjeldatakse poliitilisi kavatsusi, mis on seotud reformide ja investeeringutega, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames, eelkõige riigipõhistes soovitustes, kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete. Kavas on ette nähtud 60 reformi ja investeeringut, millest 11 toetatakse rahaliselt taaste- ja vastupidavusrahastust ning 25 ühtekuuluvuspoliitika fondidest. Kava reformid ja investeeringud põhinevad olemasoleval valitsuse strateegiadokumendil „Leedu Vabariigi üheksateistkümnenda valitsusprogrammi rakenduskava“.

(28) Võttes arvesse rohe- ja digipöörde ühist prioriteeti, sealhulgas määruses (EL) 2021/1119 sätestatud kliimaeesmärke, sisaldab kava reforme ja investeeringuid, mille eesmärk on suurendada taastuvenergia osakaalu, ühendades selleks taastuvad energiaallikad elektrivõrku, parandada kaugkütte-, sooja vee ja jahutussüsteemide energiatõhusust ning rajada alternatiivkütuste laadimis- ja tankimistaristu. Kavas kirjeldatakse ka meetmeid, millega edendatakse Leedu tööstuse süsinikuheite vähendamist ja suurendatakse stiimuleid tõhusamaks jäätmetekke vältimiseks, jäätmekäitluseks ja teisese toorme taaskasutamisseks. Lisaks esitatakse kavas meetmed, mille eesmärk on kujundada vähemalt viie Leedu maakonna territooriumil toimiv mobiilsidetaristu, mis on osa ülikiiri lairibaühenduse laiendamisest riigis. Need ja muud kavas esitatud meetmed aitavad täita 2023., 2022. ja 2020. aasta riigipõhiseid soovitusi kliimamuutuste leevendamise ja kestlikkuse valdkonnas, eriti seoses süsinikuheite vähendamise ja taastuvenergia tootmise laiendamisega, aga ka energiatõhususe ja kestliku transpordi arendamisega. Ühtlasi toetavad meetmed riigipõhiste soovituste täitmist ülikiire lairibaühenduse laiendamise alal.

(29) Seoses sotsiaalse ja majandusliku vastupanuvõime ühise prioriteediga, sealhulgas Euroopa sotsiaalõiguste sambaga, sisaldab kava reforme ja investeeringuid, mille eesmärk on muuta põhiliste sotsiaaltoetuste indekseerimise korda, et nende summad kajastaksid paremini hindade ja keskmise palga arengut, kohaldada sotsiaalkindlustuspensionide indekseerimist, parandada tööhõive toetusmeetmete rakendamist, kehtestada täiskasvanuhariduse kestlik eelarvepõhine rahastamismudel ning rajada kogu riigis piirkondlike karjäärikeskuste võrk. Kava sisaldab ka reforme ja investeeringuid sotsiaaleluruumide kvaliteedinõuete kehtestamiseks ning sotsiaalteenuste kvaliteedinõuete kindlaksmääramiseks, rakendamiseks, kohaldamiseks ja säilitamiseks. Lisaks on kava eesmärk parandada tervishoiuteenuste juurdepääsu ja kvaliteeti, vähendada tervishoiutöötajate nappust ja tugevdada haiguste ennetamist. Need reformid ja investeeringud aitavad täita 2023., 2020. ja 2019. aasta riigipõhiseid soovitusi, mis käsitlevad sotsiaalteenuste kavandamist ja osutamist, aktiivse tööturupoliitika paremat rakendamist,

tervishoiusüsteemi vastupidavuse parandamist ning ebavõrdsuse, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamist.

(30) Seoses energiajulgeoleku ühise prioriteediga sisaldab kava Leedu ja Poola strateegilise võrkudevahelise ühenduse projekti „Harmony Link“ lõpuleviimist ja energiasüsteemide vastupidavuse tugevdamist strateegilistes punktides mehitamata õhusõidukite tõrje süsteemide paigaldamise, varustuse ladustamise või turvamüüride ehitamise teel. Need reformid ja investeeringud aitavad täita 2023. aasta riigipõhiseid soovitusi energiajulgeoleku vallas.

(31) Seoses kaitsevõime ülesehitamise ühise prioriteediga sisaldab kava reforme ja investeeringuid riikliku jalaväediviisi ja selle eelsiirmisüksuste loomiseks, Saksa brigaadi vastuvõtmiseks vajaliku taristu rajamiseks Leedus, Leedu kaitsetööstuse tugevdamiseks ning teaduse ja tehnoloogia arengu toetamiseks.

(32) Kavas antakse teavet kooskõla ja asjakohasel juhul täiendavuse kohta ühtekuuluvuspoliitika fondide ning Leedu taaste- ja vastupidavuskavaga. Kava sisaldab selliseid taaste- ja vastupidavuskava meetmeid nagu taastuvkütuse tootmise rakendamine ja taristu rajamine sellise kütuse kasutamiseks transpordisektoris, samuti tööhõive parem toetamine. Kaval on samad eesmärgid kui taaste- ja vastupidavuskaval.

(33) Kavaga püütakse aidata rahuldada Leedu avaliku sektori investeerimisvajadused seoses liidu ühiste prioriteetidega. Investeerimisvajadused tulenevad enamjaolt reforme ja investeeringuid käsitlevas osas nimetatud investeeringutest. Kaitseküsimustes selgitatakse kavas, et Leedu riiklik kaitsenõukogu on väljendanud soovi eraldada 2026.–2030. aastal kaitsevaldkonnale 28 miljardit eurot, mis vastab 5–6 %-le SKPst aastas. See ületab NATO sihttaset 2 % SKPst.

Komisjoni hinnangu kokkuvõte

(34) Üldiselt on komisjon seisukohal, et Leedu kava vastab määruse (EL) 2024/1263 nõuetele.

ÜLDINE JÄRELDUS

(35) Nõukogu peaks kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 17 Leedule soovitama kavas esitatud netokulude kava,

SOOVITAB LEEDUL TEHA JÄRGMIST.

1. Tagada, et netokulude kasv ei ületa käesoleva soovituse I lisas kehtestatud maksimummäära.

I LISA

Netokulude maksimaalne kasvumäär
(nominaalsed aastased ja kumulatiivsed kasvumäärad)

Leedu

Aastad		2025	2026	2027	2028	2029
Kasvumäär (%)	Aastane	6,1	5,2	4,8	4,5	4,3
	Kumulatiivne (*)	6,1	11,6	17,0	22,3	27,5

(*) Kumulatiivsed kasvumäärad arvutatakse võrdluses baasaastaga 2024. Kumulatiivseid kasvumäärasid kasutatakse kontrollikontol, et teha iga-aastast järelkontrolli nõuete täitmise üle.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja